

8946

I 5175 61

Wettelijke Beschuldinge

tegens den Heer

GRAVE van CULENBORGH,

Mitsgaders het

ADVIS

Des Præsidents ende Raden van 't Hof
Provinciael van Hollandt:

In-houdende

B E R I C H T

Aen de Ed: Groot Mo:

Heeren Staten van Holland, &c.

Hoe datmen tegens de Stadt Culenborgh,
den Drossaert, Complicen, mitsgaders andere Delin-
quanten, ende malitieuze Banquerottiers al-daer
geweeken, respectivelijck sal procederen, &c.

8946

LEERDAM,

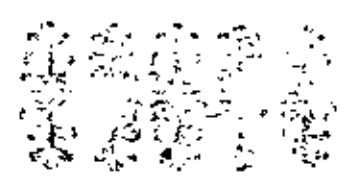
Voor Bartholomeus de Leser, ANNO 1664.

147

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

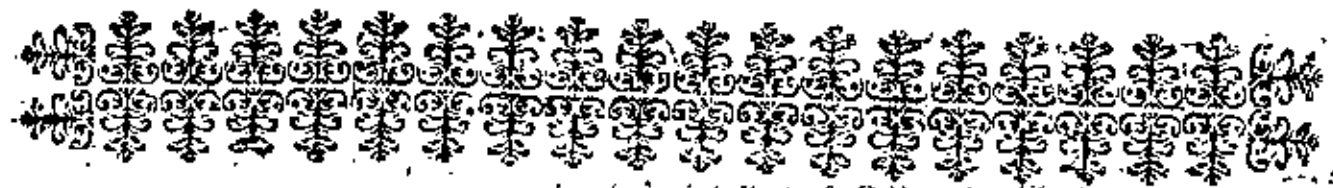
Handwritten text at the top of the page, possibly a title or reference.

Handwritten text in the middle of the page, including the word "HOUT" in large letters.

Handwritten text at the bottom of the page, possibly a signature or date.

62

Edele Groot Mo: Heeren,

N gevolge ende tot vol-
doeninge van u Ed: Groot Mo:
Resolutie ende last van den 18^{en}
deses, hebbe ick Cornelis Fannius
Raedt-Extraordinaris inden Hove,
by geschrifte vervat d'ingredien-
ten van mijn rapport, ten selven
daghe aen u Groot Mo: ghedaen,
aengaende de saecken van Mor-
taine, ende tegenogteerde dien halven by den Heere
Goës ende my als Gecommitteerden van den Præsident
ende Raden van den selven Hove, ontrent den Grave van
Culemborgh, ende andersints, streckende tot beswaernisse
vanden ghemelte Heer Grave, met de redenen ende argu-
menten aen de selve voor-gehouden, tot aenwijsinghe, dat
hare Ed: Groot Mo: in sijne conduite ontrent de saecken
van Mr. Mortaigne voorsz: ghehouden, geensints souden
nemen connen contentement, soo als deselve ingredien-
ten ende redenen hier na volgen.

A 2

POINCTEN

P O I N C T E N

Tot laste van den Grave van Culemborgh,
inde saecken van 't rapt ghecommitteert
by Johan Didericq van Mortaigne, inde
persoon van Catharina van Orleans, den
17 Martij 1664.

Delt hy op 't arrivement van Jan van Ruytenborgh
binnen de boornoemde Stadt / zijnde geweest Woensdaghs nae
middagh den 19 Maert 1664. Gheaccompagneert niet eenighe
Ruyters van de Heeren Gedeputeerde Staten van Utrecht / na
dat hy Heere Grave upt deselve hadde verstaen / de violentie ende
het geweld / daer mede 't boozs rapt was gheschiet / niet aenstonts ordze heeft
gefelt / om den persoon van Mortaigne ende sijne Complicen te versecieren /
sonder dat den selven Grave kan verschonen / dat den boornoemde Ruytenborgh
was een particulier persoon sonder character / terwijl de boozs Ruyters hem
eentghsins blenden booz een Character / immers konden strecken tot een kracht-
righ bewijs dat de saecke inder daet was gelegen soo hy verhaelde / terwijl de
Hooge Regeeringe niet gewoon is aen een particuliere Soldaiesque sonder ge-
wichtige redenen mede te geben.

Des te min terwijl gemelte Grave bekent sa veel naer 't seggen van den booz-
noemden Vlaendingen te hebben gedeseceert / dat hy dien selven dagh noch ordze
seft gegeven te hebben om Mortaigne en de Juffrou Orleans van den anderen te
separeren.

II.

Dat hy de boozs prerense gegeven ordze niet heeft in 't werck doen stellen / im-
mers dat de selve niet effectbeijck in 't werck is gestelt / volghens verbael van
den Graft tot Cuylenborgh / gehouden als op Donderdagh moorgens.

III.

Dat hy Heere Grave, des Donderdagh 's moorgens ten acht uppen / gehoort
hebbende het van Nicolaes Coester van den Heere Prince van Tarante, mitsga-
ders

ders upt de selve verstaen hebbende d'atrociteyt van het trinnen / als noch geen
ordze heeft gestelt om den persoon van Mortaigne te versecieren / maer in tegen-
deel op de selve oogenblick heeft ghesien in zijn Hof en gesproken / ende in liber-
teyt van hem gedimitteert / alleenlijck aen hem wepgerende toe te staen / dat hy
in het selve huys met de gerapteeerde Juffrou mochte blijven.

IV.

Dat hy Heer Grave na den ontfangh van de opene Patenten vanden Staet /
welck is geweest des donderdaghs moorgens onrent thien uren den 20 Martij
1664. als noch geene bevoiren heeft ghedaen / ofte goet gebonden te laten doen /
om den boornoemden Mortaigne te apprehenderen / het welck nochtans met de
minste moeyte hadde konnen worden geffectueert / als men maer eens in zijn
ordinaris logement inde gouden Leeuw tot Cuylenborgh hadde gelieven te ver-
nemen / daer deselve is geweest tot onrent de middagh van den boornoemden 20
Martij.

V.

Dat hy Heer Grave in plaetse van aen de boornoemde patenten sulcks hy
schuldigh was te desereren / heeft naer dare van den ontfang van den selven exer-
cerende jurisdictie ober de Pupille van desen Staet / ofte van den Hove van Hol-
lant / ende de selve des boozs Donderdagh 's abonts / ten huys daer sy upt de
boozs Goude Leen was gebzacht / heeft doen hooren op Interrogatie / ofte noch
maer was 't geen inde boozs Patenten wiert geseyt / dat sy tegens haer wille en-
de dank was ontvoert.

Tot een evident argumenteersteijck / dat men de boozs Patenten / daer aen
men hadt behooren te desereren / seer wepnigh / ofte niet met allen heeft ghe-
respecteert.

Ten tweeden / dat men tegens den willende begeerte vande Staet de ghera-
peerde Pupille / onder pretext van hare huys wille / die sy om verschepde redenen
niet en hadde / sulcks onder eenigh schijn gericht heeft tot Cuylenborgh te hou-
den / ende hy den rapieur te doen blijven.

Ten derden / dat hy Heer Grave doen ter tijdt moet hebben gemeten / dat Mor-
taigne als doen noch binnen Culemborgh was / ten minsten waer hy was / booz-
dien het niet noodigh mochte de pijn waerdigh soude zijn geweest / de geraptee-
de Juffrou soodanige verklaringe af te bozderen / soo Mortaigne noch geweest
ware / alle dzis streckende tegens d'incencie ende begeerte / ende oock tot groots
billpendie vanden Staet.

VI.

Dat hy Heer Grave de boozs gerapteeerde Juffrou op den 21 Maert / niet en
heeft geconsenteert ober gelebert te worden aen den Fiscael Stryen, den 20 Mar-
tij 1664. by den Hove om deselve af te epfchen / expresselijck af-gesonden met
hrieben

byleiden banden selven Hobe aende boornoeinde Grave, daer sinte de blosencie van het boorsz rapt in 't lange ende byede volgens d'insormatten was gededucert/ selfs geacompagneert zijnde met byleiden van hare Ed: Groot Mo: mederen selven eynde aen hem Heere Grave gestyeben/ als onder conditie/ dat selcx met haren byen wille ende sonder forse soude moeten gheschieden/ daer nochtans hy Heere Grave hadde behooren te considereren/ dat de selve wesen een pupille geen consen nochte wille en hadde/ maer notoirlyck stont onder d'opsticht ende 't gesaght van den boorsz Hobe.

Mede dat tot een evident teycken/ dat hy Heere Grave als doen tegens de begerde van den Staat/ ende vande boorsz Hobe/ de boorsz Juffrou heeft getracht hy Mortaigne te houden.

Als mede dat hy Heere Grave op d'aenkomste vande Heere Fiscael binnen Culemborgh/ zijnde gewest den 21 Maert boornoeint/ moet geweten hebben/ dat Mortaigne binnen Culemborgh was/ ten minsten waer hy was/ vermits Mortaigne wegh zijnde geen reden konden worden bedacht/ omme de boorsz Juffrou aen den gemelden Fiscael ende Dooght de Heere Raeds-Heer Ricen mede aldaer gekomen/ te weygeren.

VII.

Dat naer de aenkomste van den boorsz Fiscael, ende den ontfangh vande byleiden van hare Ed: Groot Mo: ende 't schryben vande boorsz Hobe/ als noch by hem Heere Grave geene de minste debouten endemiddelen van 't sluyten vande boozren/Hups-soekinge/cromslaglyen publicatie/ ofte andere zijn aengelwent/ om den persoon vande boornoeinde Mortaigne te bekomen/ niet tegenstaende om redenen boorsz seer apparent is/ dat hy Heere Grave moet hebben geweten/ ten minsten hadde behooren te bedencken/ dat den boornoeinden Mortaigne noch binnen Culemborgh was.

VIII.

Dattet doen separeren van de boornoeinde Juffrou meer is gheschiet pro forma, als om su ber daer de conjunctie tusschen haer ende de boorsz Mortaigne te beletten.

Verstelijck om dat de last tot separatie wordt gheseyt al gegeven te zijn des Woensdags na de middagh den 19 Maert/ naer de aenkomste van Jan Ruytenborgh boornoeint/ ende eerst des anderen-daeghs moergens bekenit wordt te zijn in 't werck gestelt/ ende dat men sulcx den raptent noch een heele nacht heeft laten winnen, die in sodanige gelegentheyt van grooten effecte kan zijn.

Ten tweeden/ om dat men de Juffrou van den Berberghe de Goude Leeuw/ daer sy niet Mortaigne had gelogert/ niet en heeft gebracht in een Hups dat van deselve goude Leeuw byemt/ ende geestloogneert was/ maer eerst namentlijck des sonderdags den 20 Maert ontrent de middagh in een Hups van twee byleiden hande

van de Waerdinne in de boorsz goude Leeuw/ staende achter ende dieht by de Hoo-berge vande selve goude Leeuw/ ende daer naer dien selven dagh inden avond in 't Hups vande Sthepen Hoevenaer. zijnde een Soon van de Waerdinne in de boorsz Leeuw/ daer Mortaigne so wel als inde boorsz Leeuw by den boornoeinde Juffrou onde acten hebben/ gelijck hy oock Vonderdaeghs abonts boornoeint aldaer by haer is geweest.

IX.

Dat hy Heer Grave naer de aenkomste vande Heeren Goes ende Fannius Commis- sarrissen vande selven Hobe tot Culemborgh/ zijnde getweest Maendagh naer de middagh den 24 Maert boornoeint/ ende na der selver gedane versoek ende instantie/ ten eynde by hem Heere Grave sonder d'illay alle mogelijcke debouten mochten worden aengelwent/ om den persoon vande boornoeinde Mortaigne, ende sijne boozdere compliciten te betomen/ niet tegenstaende sel hem Heere Grave krachtelijck booz oogen stelden het misnoegen vande Staat/ in geballe de boornoeinde Mortaigne quamme t'ontbluyten/ niet tegenstaende mede het gantsch verleys schrybens van hare Ed: Groot Mo: vanden 23 Maert/ op den selven Maendagh aen hem Heere Grave behandicht/ houdende onder anderen dat in geballe de boornoeinde Mortaigne eenighsins nochte komen te eschaperen/ ofte dat deselve naer den ontfangh van hare Ed: Groot Mo: boorsz opene Acte van patente buyten berwachten soude mogen wesen gebadeert/ zijn l. berdacht wille de wesen dat hare Ed: Groot Mo: alle het selve/ om de swarigheyt inde schryf- telijcke consequente/ sodanigh opnemen souden/ dat deselve niet soude konnen alle staen/ haer dadelijck ressement daer ober te hetuygen/ ende quovis modo ten aensten van zijn l. te doen experimenteren/ consoint welcke missive hare Ho: Mo: mede eene gelijck-luydende brief mutatis mutandis gheschrieben hebben/ nochte oock dien heren nacht naer de selve Maendagh/ ende een groot ghedeelte vande boorz-middagh van Onsdagh heeft laten elaboreren/ eerder eenighe de minste dilligentie tot het bekomen vande boorsz persoonen is gedaen geweest/ ende dat die niet eerder is gheadhijbeert als na de tweede propositie van de selve Heeren Commissarissen/ ende een scharpe accusatie ende klachte daer ober by de selve jegens ende ober hem Heere Grave gedaen.

Mede dat de personen van den selven Mortaigne des nachts te booren (so men verneemt) nu was geaufugteert/ wegh gebracht door de poorte van het Hof van hem Heer Grave, ende geconduseert tot buyten de Stadt van Culemborgh door Chavalerie, zijnde een bonnestijck Edelman van den selven Grave, misgaders oock door andere Heeren zijn goede Wyenden op zijn Hof logerende.

Dat hy Heere Grave volgens zijn eygen bekentnisse supst ontrent dien selven tijdt/ namentlijck Woensdags moergens byoght/ den boornoeinden Cavalerie te Beerde heeft wegh gesonden naer zijn Oom de Grave van Waldecq.

Zijnde alle notoire teyckenen dat hy Heere Grave aen 't bersoek ende beger- te selvs van communicatie desen Staat niet heeft gederereert/ ende 't boorsz rap- port heeft gesaboyseert.

Sonder

69

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13

Sonder dat de selve daer sijne kant verschoonen dat de gerapteerde Iuffrou se-
dert haer verblijf binnen Culemborgh verschepte Herten en Bieren soude heb-
ben geteekent/ tot bewijs van haer toestaelt ende consent / oft dat by den booz-
noemden Fiscael ende Dooght soo krachtelijck niet soude zijn gheinsisteert ghe-
weest/ om den persoon van den boozsz Mortaigne ende sijne Complicen / mitsga-
ders de boozsz Iuffrouw te hebben.

Regard genomen/ dat den grooten ernst van den Staet ten selven eynde hem
Heere Grave ten holle konde consteren/ wyt de boozsz patenten ende byzelen/ ende
dat het teykenen vaneen minder-jarige daer jegens niet en konde komen / noch
hadde behozen te worden in consideratie genomen.

Ja is de consideratie van 't boozsz fait soo veel te grooter/ om dat men siet dat
een Iuffrouwe soo violentelijck gerapteert / echter kan worden gedisponeert/ om
Herten te passeren/ in schijn offer geen violente ware gebuycht geweest.

Behalven quod hoc ipsum velle mulierum ab i. si jus nequissimi hominis, qui
meditatus est rapinam, inductum est, L. unica l. de rapto virginum, &c.

Zijnde by de Heeren Commissarissen booznoetit banden Hove, de booznoemde
Heere Grave klaerlijck booz-gestelt ende booz-gehouden/ oock aen-getoesen/ dat
haer Ed: Groot Mo: om redenen hier bozen verhaelt / in sijne conduite ontrent
de saecke van de booznoemde Mortaigne geensints souden konnen nemen con-
tinentent.

Was geteekent

Cornelis Edmuis.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13